

Elena Ferrante

Na okraji

O potěšení z četby a psaní

P R
O S T
O R

**P R
O S T
O R**

Elena Ferrante

Na okraji

O potěšení z četby a psaní

Elena Ferrante
Na okraji

O potěšení z četby a psaní

Copyright © Edizioni e/o 2021
Translation © Sarah Baroni 2022
Cover illustration © Andrea Ucini 2021
Czech edition © PROSTOR 2022

ISBN 978-80-7260-526-2

Ediční poznámka

U zrodu této knihy stál jeden e-mail podepsaný profesorem Costantinem Marmem, ředitelem Mezinárodního centra humanitních studií „Umberto Eco“. Níže citujeme jeho část:

„Podzim 2020 mi připadá jako ideální doba ke konání tří přednášek Eleny Ferrante, které by byly proneseny ve třech po sobě následujících dnech na půdě Boloňské univerzity za účasti veřejnosti a pojednávaly by o tématech spojených s její spisovatelskou činností, její poetikou, jejími narativními technikami, nebo o jiných tématech, která si dle libosti zvolí a která by mohla zaujmout i široké laické publikum.

Eco Lectures navazují na tradici přednáškových cyklů Lectiones magistrales, jichž se vždy

ujaly významné osobnosti národní i mezinárodní kultury a které v prvních letech našeho století Umberto Eco, tehdy jako ředitel Vysoké školy humanitních studií, nabídl Boloňské univerzitě i celému městu. První série přednášek se zhostil Elie Wiesel (v lednu roku 2000), poslední pak Orhan Pamuk (na jaře roku 2014).“

Pak přišla pandemie, lockdown, zákaz veřejných setkávání. Ale protože Elena pozvání přijala, ty tři přednášky mezitím opravdu napsala. A tak v listopadu roku 2021 herečka Manuela Mandracchia v roli Eleny Ferrante přednesla trojici jejích textů na scéně boloňského divadla Teatro Arena del Sole ve spolupráci s ERT – Emilia Romagna Teatro.

Autorčin proces čtení a psaní zde pokračuje esejem *Dantovo žebro*, který napsala na základě pozvání od ADI (Asociace italianistů), zastoupené profesorem Albertem Casadeim a prezidentem asociace Ginem Ruozzim. Její příspěvek, přednesen badatelkou a kritičkou Tizianou de Rogatis, uzavíral kongres s názvem *Dante a jiní klasikové* konaný 29. dubna 2021.

*Sandra Ozzola,
nakladatelka a přítelkyně Eleny Ferrante*

PSANÍ A TRÁPENÍ

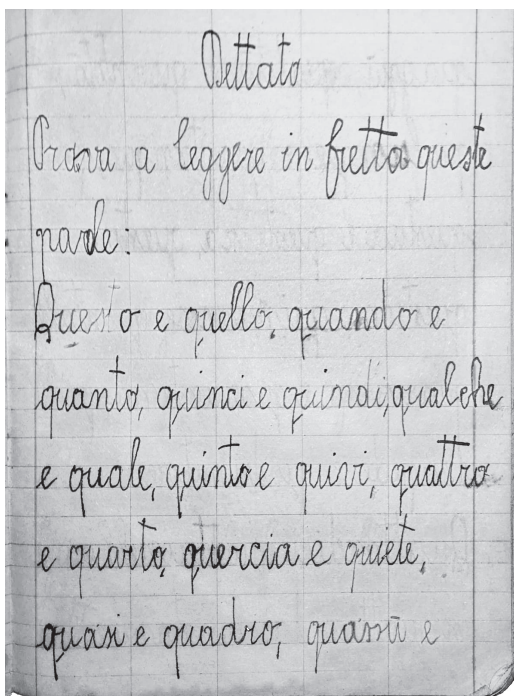
Dámy a pánové,
dnes večer bych s vámi ráda hovořila o vášni ke psaní a jeho formách, o nichž soudím, že jsou mi nejbližší: první je spíše poklidná a druhá impulzivní. Ale pokud dovolíte, na úvod bych chtěla věnovat pár řádků mně velmi drahé holčičce a jejím prvním pokusům o proniknutí do světa abecedy.

Nedávno mi Cecilia – pro vás ji budu nazývat takto – chtěla ukázat, jak pěkně umí napsat své jméno. Dala jsem jí pero a list papíru, který používám do tiskárny, a ona mi poručila: koukej; načež s lopotným soustředěním napsala jméno „Cecilia“ – písmeno po písmeni, tiskacím –, oči měla přimhouřené, jako by jí hrozilo nějaké nebezpečí. Měla jsem radost, zároveň se mě však zmocnila lehká úzkost.

Chvillemi mě napadalo: teď jí s tím pomůžu, povedu jí ruku, přála jsem si, aby to nepokazila. Ale ona to zvládla celé sama. Nedělala si ani nejmenší starosti s tím, že by měla začít psát v horní části stránky. Písmena umísťovala náhodně, jedno nahoru, druhé zase dolů, každá souhláska i samohláska měla jinou velikost, od velké, malé až po střední, přičemž mezi jednotlivými znaky ponechala prázdný prostor. Nakonec se na mě podívala a skoro vyjekla: viděla jsi to?, aby mi dala patřičně najevo, že si zaslouží pochvalu.

Samozřejmě jsem ji za to pochválila – a hodně –, ale trošku rozpačitě. Proč jsem se tak bála, že to pokazí? Proč jsem měla takové nutkání vést jí ruku? V poslední době jsem nad tím dost přemýšlela. Před pár desetiletími jsem dozajista i já sama musela psát tímto nevázaným způsobem na nějaký náhodný list papíru, přičemž jsem se stejně soustředila, stejně se strachovala a stejně toužila po pochvale. Se vší upřímností však musím přiznat, že si na to vůbec nepamatuji. Mé první vzpomínky na psaní spadají do období školních sešitů. Byly v nich – nevím, jestli jsou

i teď – černé vodorovné řádky narýsované tak, aby oddělovaly různé velké celky. Takto:

Rozložení mezer se měnilo od první do páté třídy. Když jste trénovali ruku a dokázali udržet v rovině řádku malá, kulatá písmena i ta, která se vypínala nahoru nebo klesala dolů,